

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Розкривається поняття «духовна компетентність» і його морально-психологічне підґрунтя, зміст та психологічні аспекти формування. Доведено, що в основі духовних компетентностей як окремого виду життєво важливих компетентностей сучасної людини лежать відповідне світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння, мотиви добра, справедливості, честі, гідності, совісті, людяності, віри, молитви, християнських цінностей та ін.

Ключові слова: морально-психологічні аспекти, компетентність, духовні компетентності, духовний розвиток, духовне самовиховання особистості.

Постановка проблеми. Перед сучасною вищою школою постає завдання виховати особистість, здатну до життєтворчої діяльності. Така особистість зуміє правильно обрати свій шлях у житті, зважаючи на власні можливості і здібності; ставитиме перед собою завдання самовдосконалення і саморозвитку, що стане запорукою успіху в різних сферах діяльності; позитивно впливатиме на духовне життя суспільства, виступаючи не лише як споживач, а й як охоронець і творець духовних цінностей. Отже, духовна компетентність особистості має зайняти належне місце серед інших життєво важливих компетентностей, а це, своєю чергою, вимагає розвитку високих морально-психологічних якостей, духовності, що визначає психологічну мотивацію поведінки особистості, потребу у пізнанні світу і самопізнанні, в пошуку сенсу життя і свого призначення, шляхів ефективної самореалізації тощо.

Стан дослідження. Компетентнісний підхід в освіті підтримують численні дослідники: О. Овчарук, О. Пометун, М. Рибаків, І. Родигіна, І. Тараненко, А. Хуторський, Є. Павлютенков та ін. Шляхи підвищення професійної компетентності педагога вивчають Г. Васянович, К. Вініас-Трофименко, Г. Лісовенко. Управлінську компетентність керівника навчального закладу аналізують Р. Вдови-ченко, М. Вачевський. Психолого-педагогічні аспекти формування життє-

вих компетентностей досліджують Н. Бібик, М. Варій, І. Зимня, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Петровська, Т. Сорочан, М. Холодна та ін.

У багатьох працях виокремлюють цілу низку найрізноманітніших компетентностей, серед яких комунікативна, моральна, правова, науково-предметна, методична, освітня, психологічна, управлінська, фахова, компетентність, збереження здоров'я та ін. Проте **духовні компетентності** поки що не стали предметом цілеспрямованого вивчення; як про окремий вид компетентностей про них говорять лише деякі дослідники (В. Киричук, К. Осадча, О. Хоменко та ін.). Тим більше не вивчено морально-психологічні аспекти формування духовних компетентностей.

З огляду на це **метою статті** є обґрунтування морально-психологічних аспектів формування духовних компетентностей як окремого виду життєво важливих компетентностей.

Виклад основних положень. Слово «компетентність» є зараз одним з найуживаніших серед педагогічних працівників. Але глибинного розуміння сутності цього поняття, його змісту й обсягу серед широкого освітянського загалу немає. У педагогічній літературі вживаються і поняття «компетенція», і поняття «компетентність». Тлумачний словник подає схожі трактування цих понять.

Компетенція – 1) добра обізнаність із чим-небудь; 2) коло повноважень якої-небудь організації, установи чи особи. Компетентність – властивість від *компетентний*. Компетентний – 1) який має достатні знання у якій-небудь галузі, який з чим-небудь добре обізнаний, тямущий; який ґрунтується на знанні, кваліфікований; 2) який має певні повноваження, повноправний, повновладний. Ці поняття походять від латинського слова *competentia* – узгодженість, відповідність, а *com-peto* – відповідати, бути годящим, придатним. Отже, поняття «компетенція» традиційно вживається у значенні «коло повноважень», «компетентність» же пов'язується з обізнаністю, авторитетністю, кваліфікованістю [8, с. 411]. У межах своєї компетенції особа може бути компетентною або некомпетентною у певних питаннях, у певній сфері діяльності. Тому доцільно, як наголошує І.В. Родигіна [6, с. 17], у педагогічному сенсі послуговуватися саме терміном «компетентність».

Зміст поняття «життєва компетентність» тлумачиться як: 1) певне уміння (адаптуватися, виживати, пристосовуватися, аналізу-

вати та виходити зі скрутних ситуацій); 2) як показник (успіху, щастя, добробуту, самореалізації); 3) як характеристика людини, що є повнофункціональною (здатною до самоактуалізації) особистістю, головними рисами якої є: глибока самосвідомість, здатність до самостійного мислення, гнучкість, творчість, продумана система цінностей та ін.

Критерії сформованості життєвої компетентності особистості: досягнення життєвого успіху; самореалізація; досвідченість; обізнаність; можливість давати цінні поради іншим; мудрість.

Морально-психологічні аспекти формування духовних компетентностей, передусім, передбачають усвідомлення мотивованої потреби молодих людей у самопізнанні, саморозумінні, творенні добра, позитивному самоставленні, саморегуляції, самовихованні і духовному саморозвитку; оволодіння психологічними прийомами раціонального розв'язання внутрішніх та міжособистісних морально-психологічних суперечностей і конфліктів.

Кожна компетентність побудована на комбінації пізнавальних ставлень та практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань і вмінь, всього того, що можна мобілізувати для активної дії. Компетентнісний підхід наголошує на єдності навчальних, виховних, розвивальних і психологічних впливів та дозволяє більш точно планувати, діагностувати й оцінювати процес формування гармонійної, духовно зрілої особистості.

Складність цього психолого-педагогічного явища зумовлює внутрішню структуру компетентності:

- знання;
- пізнавальні навички;
- практичні навички;
- ставлення;
- мотивація;
- емоції;
- цінності та етика [6, с. 19].

Поняття компетентності, отже, є ширшим, ніж поняття знання, вміння або навички. Воно містить у собі не лише когнітивну й операціонально-технологічну складову, але й індивідуально-психологічну, креативну та інші.

На нашу думку, морально-психологічні аспекти формування духовних компетентностей охоплюють знання про світ і Всесвіт,

розуміння морально-духовних процесів і явищ; навички морально спрямованої поведінки, досвід саморефлексії, міркування над сенс життєвими проблемами добра, справедливості, честі, гідності, совісті тощо; навички застосування психологічних прийомів і духовних знань для вирішення практичних життєвих завдань: подолання стресів, криз, втоми, депресивних настроїв і деструктивних думок, відпірності до енергетичних атак, будь-яких зовнішніх спроб програмування, маніпулювання, т.зв. «вірусів свідомості»; визнання визначальної ролі морально-духовних вартостей і формування ціннісних орієнтацій; переживання емоцій добра, любові до людей і світу, радості молитви, захоплення від здобуття перемог над собою щодо викорінення зла, заздрості та ін.; досягнення стану морально-психологічної рівноваги і духовної свободи; розвиток внутрішніх мотивів до духовного самовиховання, самоосвіти і саморозвитку.

Отже, духовна компетентність – це сукупність морально-психологічних здатностей людини, які обумовлюють її спроможність до самопізнання, саморозвитку, самореалізації і самоконтролю; виражають її моральність, спроможність шукати сенс життя, формувати життєві принципи та цінності на основі добра, справедливості, честі, гідності, любові до ближнього та ін. Це здатність розрізнати добро і зло, вироблення імунітету щодо проявів неморальної, гріховної поведінки. Це, зрештою, духовно-психологічна зрілість, тобто не просто послідовне дотримання обраної системи духовних цінностей, які ґрунтуються на загальнолюдських ідеалах, а вміння критично оцінити свій стиль поведінки та життєву філософію, толерантно ставитися до недоліків інших людей, уміти прощати.

Для успішного формування духовних компетентностей студентів дуже важливими є створення сприятливого морально-психологічного клімату у колективі, формування яскравих ідеалів; озброєння студентів технологією морально-духовного розвитку; прищеплення навичок і вмінь самовивчення, виокремлення позитивних і негативних індивідуально-психічних якостей; пропаганда духовно-психологічної літератури; популяризація позитивного досвіду духовно-морального самовдосконалення, звернення до світових духовних практик, духовної скарбниці народу і людства.

Сучасний студент, на наш погляд, повинен працювати над формуванням таких важливих духовних компетентностей:

- 1) пізнання духовних законів світобудови і вміння застосовувати їх у практиці життєтворчості;
- 2) розуміння сили психічної енергії добра, справедливості, любові й т. ін. – енергії свідомості і думки – і вміння контролювати її;
- 3) знання про роль і силу слова, розуміння згубності нецензурних слів, досягнення відповідного рівня культури слова;
- 4) пізнання тонкоматеріальної (енергоінформаційної) природи людини і вміння регулювати енергоінформаційні процеси;
- 5) усвідомлення значення і сили молитви, досягнення її ефективності;
- 6) оволодіння техніками медитації, візуалізації, вербалізації та іншими психотехніками;
- 7) усвідомлення взаємозв'язку духовного, психічного і фізичного здоров'я, вміння підтримувати належний рівень духовного і психічного здоров'я;
- 8) усвідомлення необхідності духовного зростання, оволодіння навичками практичної духовності;
- 9) розвиток інтуїції, відновлення цілісності мислення через встановлення рівноваги між «головою» і «серцем», логікою та інтуїцією;
- 10) усвідомлення сили наміру і вміння з її допомогою моделювати свою реальність.

Духовна компетентність – це показник уміння критично оцінити свій стиль поведінки та життєву філософію, розкаятися у помилках і гріхах, прийнявши настанову більше не повторювати їх, толерантно ставитися до недоліків інших людей, уміти прощати себе й інших, стати свідомим творцем свого життя.

Розглянемо детальніше деякі з духовних компетентностей та психологічні особливості їх формування.

Пізнання духовних законів світобудови і вміння застосовувати їх у практиці життєтворчості потрібне сучасній людині для уникнення життєвих помилок, падінь і невдач, для досягнення успіхів у різних сферах життя, для розвитку своїх здібностей і талантів, ефективної самореалізації.

Необхідно пізнавати феномен *психічної енергії* – енергії свідомості і думки – у трактуваннях відомих учених і дослідників: В. Вернадського, П. Флоренського, Олени і Миколи Реріхів, О. Клі-

зовського та ін. У цьому контексті заслуговують уваги праці сучасного українського вченого, доктора психологічних наук, професора М.Й. Варія. Його «Енергетична концепція психіки і психічного» полягає в тому, що особистість виявляється через зміст своєї психіки, яка функціонує на психоенергетичному рівні як цілісна система, котра охоплює психічне минулого (людства, етносу, нації, роду), психічне теперішнього (соціокультурного середовища) і психічне майбутнього.

Сучасна людина повинна усвідомлювати роль психічної енергії як однієї з наймогутніших енергій у космосі, як визначального фактора ноосферогенезу (В. Вернадський), знати тонкоматеріальну природу думки і її здатність впливати на фізичну реальність, знати і свідомо застосовувати закони, що керують думкою, оволодіти навичками контролю свідомості, позитивного мислення.

Як констатує М. Варій, «Великі Посвячені у всі часи вчили людей управлінню енергетичними потенціалами, надто залежними від чистоти і глибини мислення, а також від гармонійної організованості емоційної сфери суб'єктивної динаміки людини» [3, с. 99], і це особливо актуально сьогодні, коли існує загроза моральної деградації людини, постає проблема її виживання.

З метою подолання лихослів'я як великого соціального лиха необхідно проводити просвітницьку роботу з молоддю щодо *значення слова в духовному житті людини*, розуміння згубності нецензурних слів на основі вивчення уявлень про слово у фольклорі різних народів, у текстах Святого Письма, наукових дослідженнях на цю тему (П. Флоренський, С. Бланк, Е. Масару та ін.).

Молоде покоління повинно усвідомити руйнівну дію нецензурних слів, які, як доведено науковцями, руйнують наші гени, викликають передчасне старіння і тяжкі невиліковні недуги. Вживання нецензурних слів активізує психовіруси роду, що спричиняє виродження роду, його деградацію, моральний і фізичний занепад. Лише завдяки глибокому розумінню цих процесів молода людина може відмовитися від негативних звичок, стереотипів, не піддатися стадним інстинктам, досягнути відповідальності за кожне сказане слово і допомогти в цьому іншим (одноліткам, а часом і дорослим, батькам).

Пізнання тонкоматеріальної (енергоінформаційної) природи людини передбачає вивчення людини як космопланетарного феномена, як складної голограми Всесвіту – у єдності фізичного і тон-

ких тіл, енергетичних центрів і каналів, сукупності енергоінформаційних процесів. Необхідно зрозуміти, що людина не зводиться до фізичного тіла, а її сенс життя – до задоволення біологічних потреб і досягнення комфорту. Матеріальна оболонка, як доводять учені, становить лише 3–5% усієї людини, яка є структурою тонких тіл і побудована за аналогією з Космосом. Допомогти молодому поколінню пізнати єдність біологічного, соціального і духовного в людині за першочергової ролі останнього, зрозуміти еволюційні завдання, які стоять перед людиною в сучасну перехідну епоху, і навчитися їх компетентно вирішувати – важливе завдання освіти і виховання. Розглянемо основні структурні елементи духовних компетентностей і джерела їх формування у вигляді таблиці.

Таблиця 1

Структура духовної компетентності

№ з/п	Компетентність	Знання / розуміння	Вміння / навички	Ставлення / переконання	Джерела формування компетентності
1.	Пізнання духовних законів світобудови і вміння застосовувати їх у практиці життєтворчості	Знання змісту духовних законів і розуміння їх дії	Вміння прослідкувати дію духовних законів у власному житті і житті інших людей, навички свідомого застосування духовних законів	Переконаність у необхідності дотримання духовних законів для успішної життєдіяльності	Біблія та інші священні тексти; філософська, психологічна, езотерична література; дослідження духовних законів (Д. Чопра, К. Коупленд, Р. Гейдж, Дж. Мерфі, Н. Уолш, Дж. Темплтон та ін.)
2.	Оволодіння психічною енергією добра свідомості і думки та вміння контролювати її	Розуміння сили психічної енергії, знання методів її свідомого накопичення; знання негативних чинників, що ведуть до втрати життєдайної енергії. Знання природи думки і законів, яким вона підпорядковується	Вміння контролювати психічну енергію, відновлювати власний енергетичний потенціал, запобігати бездарній розтраті енергетичних ресурсів. Навички позитивного мислення	Бережливе ставлення до своїх і чужих енергетичних резервів, переконаність у силі психічної енергії як однієї з наймогутніших енергій у Космосі. Переконаність у ролі свідомості й думки як визначальних факторів ноосферогенезу	Біблія і твори Отців Церкви та християнських подвижників; священні тексти буддизму (Дхаммапада); тексти Агні-Йоги (Живої Етики); праці Г. Сковороди, П. Флоренського, В. Вернадського, О. Клізовського, Сан Лайта та ін.; Праці сучасних психологів М. Варія, М. Савчина, науково-популярні фільми («Секрет» та ін.)

3.	Знання про роль і силу слова, розуміння згубності нецензурних слів, досягнення відповідного рівня культури слова	Знання про природу слова і його творчий (руйнівний) потенціал, розуміння відповідальності за слово	Володіння словом як інструментом духовно-психологічного розвитку	Відповідальне ставлення до актів говоріння і слухання	Біблія та інші священні тексти, твори Отців Церкви і духовних подвижників; фольклорні традиції різних народів; дослідження мовознавців і філософів мови (О. Потебня, П. Флоренський, О. Федик та ін.), езотериків і науковців (С. Бланк, Е. Масару та ін.)
4.	Пізнання тонкоматеріальної (енергоінформаційної) природи людини і вміння регулювати енергоінформаційні процеси	Знання багаторівневої будови психіки людини, знання природи і функцій семи тіл людини й семи енергетичних центрів – чакр; розуміння суті енергетичних зв'язків, енергоінформаційних процесів	Вміння діагностувати стан фізичного і тонких тіл, виявляти й усувати знайдені порушення, зокрема викривлення біополя, збої у циркуляції енергії	Ставлення до людини як складної голограми Всесвіту, космопланетарного феномена	Досягнення східної і західної медицини, психології, езотерики; вчення теософії, антропософії, Живой Етики; філософсько-релігійні системи індуїзму, буддизму, даосизму, християнства; вчення і книги Ошо, Д. Верещагіна, С. Бланк, Р. Доли та ін.
5.	Усвідомлення значення і сили молитви, досягнення ефективності молитви	Розуміння призначення і механізмів дії молитви; знання видів молитви, молитовних текстів різних духовних традицій	Щоденне практикування молитви, плекання молитовних станів	Переконання у цінності молитви як одного з життєво необхідних станів свідомості, шанобливе ставлення до молитви	Вчення і досвід християнських та інших духовних подвижників (ісихазм, Дж. Мерфі, К. Коупленд, Р. Доля, Сан Лайт та ін.), дослідження сучасної науки (С. Бланк та ін.)
6.	Оволодіння техніками медитації, візуалізації, вербалізації та іншими психотехніками	Розуміння природи й особливостей духовних психотехнік, їх сили і механізмів дії, знання правил безпеки під час опанування тих чи інших технік	Володіння вказаними техніками і їх ефективне практикування	Переконання у цінності духовної практики і вказаних технік для особистісного зростання, подолання життєвих негараздів, досягнення успіху і самореалізації	Досягнення східної філософії і західної науки; філософські, езотеричні і науково-популярні тексти
7.	Усвідомлення взаємоза-	Знання основних складових	Навички зцілення і самозцілен-	Переконання у необхідно-	Досягнення східної і західної медицини,

	лежності і взаємозв'язку духовного, психічного і фізичного здоров'я; вміння підтримувати належний рівень здоров'я	здоров'я, їх взаємозалежності і взаємозв'язку; розуміння визначальної ролі духовних факторів і їх первинності щодо матеріальних; знання духовних основ здоров'я, психологічних причин хвороб і способів їх подолання	ня за допомогою сили думки, молитви, технік візуалізації, вербалізації, самонавіювання і самопрограмування, аутотренінгу, корекції біополя тощо	сті свідомого ставлення до свого здоров'я й особистої відповідальності за нього	філософії; релігійні та езотеричні тексти; книги Л. Хей, Л. Вілми, В. Синельнікова, Ю. Хвана, Д. Чопри, Х. Сільви, Р. Долі, Сан Лайта, Д. Верещігіна, Г. Малахова, Ю. Болотова та ін. Праці сучасних психологів М. Варія, М. Савчина
8.	Усвідомлення необхідності духовного зростання, оволодіння навичками практичної духовності	Розуміння мети і завдань духовного розвитку, його труднощів і методів їх подолання, й багатовекторності руху трьома головними напрямками: етичним, інтелектуальним і психоенергетичним з відданням переваги морально-етичному зростанню; знання особливостей різних духовних традицій; розуміння суті і значення практичної духовності	Володіння техніками духовного розвитку, навички їх застосування; вміння діагностувати і цілеспрямовано підвищувати рівень власної духовної культури; володіння навичками практичної духовності	Переконаність у необхідності духовного розвитку, духовного самовиховання і самовдосконалення; шанобливе ставлення до людини високої духовної культури	Релігійні, філософські та езотеричні вчення різних часів і народів; сучасні філософсько-психологічні дослідження (С. Кримський, Е. Помиткін, Л. Хей, Ю. Кандиба, Р. Доля, Д. Верещігін, В. Синельніков та ін.) Праці сучасних педагогів Г. Васяновича, М. Вачевського, О. Вишневського та ін.
9.	Розвиток інтуїції, відновлення цілісності мислення через установлення рівноваги між «головою» і «серцем»,	Осягнення феномену інтуїції, знання механізмів її розвитку і тренування; усвідомлення обмеженості логічного мислення і необхідності	Вміння слухати «внутрішній голос», голос серця, і йти за ним; навички цілісного логіко-інтуїтивного мислення у вирішенні життєвих завдань	Переконаність у цінності інтуїції і необхідності її розвитку в сучасну епоху; зацікавленість у цілісності особистості, її	Біблія; українська «філософія серця» (Сковорода, П. Юркевич, І. Огієнко, О. Бердик та ін.); релігійно-містичні, філософські та езотеричні вчення різних часів і народів; вчення Живі Етики; сучасні нау-

	логікою та інтуїцією	досягнення цілісного мислення через доповнення логіки інтуїцією; розуміння переваг цілісного, логіко-інтуїтивного мислення		мислення	кові дослідження (Т. Тюріна та ін.)
10.	Усвідомлення сили наміру і вміння застосовувати її у практиці життя	Розуміння суті наміру, його потужності і творчих можливостей	Навички цілеспрямованого застосування конструктивних намірів	Ставлення до людини як свідомого творця свого життя, зацікавленість в опануванні способів ефективної життєтворчості	Твори Дж. Мерфі, В. Синельнікова, Д. Чопри, О. Белова та ін.

Сучасна молода людина повинна постійно опановувати здобутки свого народу і людства у галузі науки (зокрема психології), релігії, мистецтва, філософії, шукаючи у них перлини життєвої мудрості, вибудовуючи на їх основі власну життєву позицію і життєву компетентність.

Висновки. Таким чином, духовна компетентність – це сукупність морально-психологічних здатностей людини, які обумовлюють її спроможність до самопізнання, саморозвитку, самореалізації і самоконтролю; виражають її моральність і готовність до пошуків сенсу життя, формування життєвих принципів та цінностей на основі добра, справедливості, честі, гідності, любові до ближнього та ін. В основі духовних компетентностей як окремого виду життєво важливих компетентностей сучасної людини лежать відповідне світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння, мотиви добра, справедливості, честі, гідності, совісті, людяності, віри, молитви, християнських цінностей та ін.

Під морально-психологічними аспектами формування духовних компетентностей студентів ми розуміємо створення внутрішніх умов і забезпечення виховного середовища, сприятливого для психологічного і духовного розвитку особистості, духовно-морального самовиховання. Вважаємо, що у навчальних закладах необхідно здійснювати морально-психологічний і психолого-педагогічний супровід формування духовних компетентностей, а саме

плекати любов до людини, повагу до особистості, надавати їй морально-психологічну підтримку в різних життєвих ситуаціях тощо.

Морально-психологічними передумовами для формування духовних компетентностей студентів, їх особистісного і духовного розвитку є: моральні переконання, що оформилися як мотиви поведінки і діяльності; самосвідомість і самокритичність; потреби та мотиви творення добра, життєві установки на справедливість, честь, гідність, любов до ближнього, волю, свободу вибору; навички і вміння самоконтролю і вольового саморегулювання; свідомі установки на духовне самовдосконалення.

Сучасна молода людина повинна мати сформовані такі морально-психологічні якості:

- емпатію – здатність відчувати емоційний стан інших людей;
- толерантність – здатність розуміти й приймати унікальність будь-якої особистості;
- прагнення до емоційної підтримки іншої людини;
- рефлексію – вміння визначити підставу професійної діяльності, вчинків, стосунків, життєвих труднощів як власних, так і інших людей.

Таким чином, результатом формування духовної компетентності особистості має стати її духовний і психологічний комфорт, морально-духовні цінності, гнучке професійне мислення, розвинута гуманна спрямованість.

Перспективи подальшого дослідження. У статті зроблено спробу з'ясування психологічних аспектів формування духовних компетентностей студентської молоді у сучасних умовах розвитку суспільства. Проблема має перспективу подальшого дослідження, оскільки перелік та зміст духовних компетентностей і психологічні аспекти їх формування можуть бути доповнені й уточнені, зважаючи на індивідуальні психологічні особливості кожної особистості.

---

1. Алексеєнко А.П. Природа духовності: монографія / А.П. Алексеєнко. – Х.: Факт, 2004. – 240 с.

2. Варій М.Й. Загальна психологія: підручник для студ. психол. і педагог. спеціальностей / М.Й. Варій. – 2-ге видан., виправ. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 968 с.

3. Варій М.Й. Енергетична концепція психіки і психічного: монографія / М.Й. Варій. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 318 с.

4. Элизабет Клэр Профет, при участии Патрисии Р. Спадаро. Искусство практической духовности / пер. с англ. Елизаветы Дорфман. – СПб.: ДИЛЯ, 2006. – 160 с.

5. Кудрик Л.Г. Діти Індіго – зерна нового людства: посібник для вчителів, виховників і батьків / Л.Г. Кудрик, Ю.Р. Сурмяк. – Львів: Аверс, 2012. – 376 с.

6. Родигіна І.В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання / І.В. Радигіна. – Х.: Основа, 2005. – 96 с.

7. Савчин М. Духовний потенціал людини / М. Савчин. – Ів.-Франківськ: Плай, 2001. – 203 с.

8. Сучасний тлумачний словник української мови: 65000 слів / за заг. ред. проф. В.В. Дубічинського. – Х.: ШКОЛА, 2006. – 1008 с.

9. Шевчук З.М. Розвиток потреб і духовності українського суспільства / З.М. Шевчук // Проблеми загальної та педагогічної психології: збірник наукових праць інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПНУ. – К., 2008. – С. 422–427.

Сурмяк Ю.Р., Кудрик Л.Г. Морально-психологические аспекты формирования духовных компетентностей студенческой молодежи.

Раскрывается понятие «духовная компетентность», его содержание и психологические аспекты формирования, дается его морально-психологическое обоснование. Доказано, что в основе духовных компетентностей как отдельного вида жизненно важных компетентностей современного человека лежат соответствующее мироощущение, мировосприятие, миропонимание, мотивы добра, справедливости, чести, достоинства, совести, человечности, веры, молитвы, христианских ценностей и др.

Ключевые слова: морально-психологические аспекты, компетентность, духовные компетентности, духовное развитие, духовное самовоспитание личности.

Surmyak J., Kudryk L. Moral and Psychological Aspects of Student Youth Inner Competences Forming.

The notion of «inner competence» and its moral and psychological underground, the contest and psychological forming aspects are revealed. The author proves that in the standing point of the inner competences as separate type of vital competences of a modern person there is becoming sensation of the universe, perception of the world, world outlook, motives of good, justice, honour, dignity, humanity, belief, prayer, Christian values, etc.

Key words: moral and psychological aspects, competence, inner competence, spiritual advance, intellectual self-enrichment of a personality.

Стаття надійшла 04 червня 2012 року